

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א
 נשיא וראש מוסדות "אור המלך"
 מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ותיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל
 ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

המלך

פרשת תצוה

תורה

השפעת הלבוש על חיי האדם.

**שִׁמּוֹת פֶּרֶק כֹּז (ב) וְעִשִׂיתָ בְגָדֵי־קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אֲזִיזָה לְכַבֹּד וּלְתִפְאָרֶת: (מוג) וְהָיוּ עֲלֵי־
 אֹהֶרֶן וְעַל־בְּנָיו בְּבָאֵם אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד אוּ בְּעִשְׂתֶּם אֶל־הַמִּזְבֵּחַ לְשֵׁרֶת בְּקֹדֶשׁ וְלֹא־
 יֵשָׂאוּ עֵץ וּמִתְּנוּ זִקְתָּ עֲוֹלָם לָו וּלְרַעְיוֹ אֲזִיזֵיוֹ:
שאלות:**

א { בפרשה זו עיקרה לבאר את בגדי הכהונה ומאריכה פרק שלם על כך ומפרטת את סוגי חומרי הגלם של הבגדים ואף את הצבעים וגם צורת עשייתם, והדבר תמוה מה כל כך משנה עד שהתורה צריכה לפרט כל כך על בגדי הכהנים? ב { עוד צריך להבין מדוע צריך לכך חכמי לב ולא מספיק חייט אומן? ג { גם מדוע נקראים בגדי קודש? ד { עוד מבואר בחז"ל שבכוח בגדי כהונה לכפר על כלל ישראל הלא דבר הוא מאחר והדבר רק חיצוני בלבד? ה { עוד יותר קשה שהתורה מחייבת מיתה לכהן שעובד בלי בגדי כהונה מדוע?

החיצוניות משפיעה על הפנימיות והסביבה:

הנה ישנם רבים הטועים בהשקפת עולמם כי הלבוש של האדם אין לו ערך ומשמעות בעבודת השם, אולם התורה באה ללמדנו עד כמה יש משמעות לבגדי האדם ואינו דבר של מה בכך, ומדגם לדבר התורה מדברת על בגדי הכהנים אשר יש חשיבות הן לחומרי גלם ממה עשויים והן לצבעיהם והן לצורתן וק"ו במלאכת מחשבת כיצד מכוון בשעת יצירתם לשם קדושת בגדי כהונה שאחרת הן נפסלים, בהיות ויש משמעות לעבודת הכהנים עם בגדים שמתוכננים מתחילה ועד הסוף ברוח התורה, וכאשר נעשים לפי הוראות התורה הרי נהפכים לבגדי קודש עד שמרוב קדושתן בכוחן לכפר על כלל ישראל ומאידך בהעדרן חייב מיתה. וכך בגדי כל אדם יש להם משמעות וחשיבות שיעשו מחומרים המותרים ואם ח"ו יש בהן בחומרי גלם שעטנ"י? נענש על כך ומעכבת תפילתו, ומאידך כאשר מכבד את השבת בבגדים מכובדים שמצווה על כך מקבל את שכרו, והראיה לכך שהן בעלי השפעה שכן בגדי מלכות שונים מבגדי כל אדם ומדוע אם אין לכך משמעות, כאשר מצינו אצל יוסף ואצל מרדכי היהודי, אלא ודאי שלא לחינם קרא להן רבי יוחנן מכבדותא, כי הבגדים נותנים יקר גדולה וכבוד לאדם ומשפיע על הלבושן לכבד את מעמדו ועל סביבתו, וכל כך החמירו חז"ל שאם תי"ח יש רבב על בגדו חייב מיתה, כאשר אנו רואים מנהג כל העולם בכל צבא להלבישם בגדים המיוחדים לאנשי צבא ולא ככל האדם בכדי להראות השתייכות וקשר לצבאו, וכן השוטר מקפיד ללבוש בגדי השוטרים אשר בהן מראה את מעמדו ותפקידו, כך כל אדם במלבושו קובע את מעמדו והשתייכותו לאן הוא קשור ומושפע גם הוא בעצמו מכך, וק"ו אצל האשה שהדבר בא לידי ביטוי בצניעותא של האשה, וכמאמר בכתוב כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה, ולכן חובה לתת את הדעת הן האיש אשר הולך בדרך התורה והוא מלגיון המלך והוא מצבא השם כמה חשוב שיכבד את מעמדו ויתן את דעתו על מראיתו הן בצורת הבגד תורה והן בניקיון בגדיו וצחצוח נעליו וק"ו שלא יהיה רבב על בגדו ויתן דעתו על מגבעתו שתהיה מוברשת ונקיה, ולא מאלה שהולכים מבלי להתייחס למראיתן ומחללים שם שמים במראיהן, והן האשה שתתן דעתה להראות כבת מלך ותשים ליבה על בגדיה הן בצורה והן בצבע והן במידות הבגד אשר פעמים רבות מקצרים החצאית כאילו רוצים לחסוך כמה ס"מ של בד ונחשפים רגליה לאחרים או בצמידות הבגדים לגופה עד שמבליטה כל אבריה, כי בכך נמדדת עבודת האדם.

חובת האדם לכבד את מעמדו:

הרי אחד ההבדלים בין אדם לבעלי חיים בלבושו שבעלי חיים ערומים ואילו האדם כתוב בבראשית פרק ג (כא) וַיַּעַשׂ יְקֹוֹק אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ פְּתִילֹת עוֹר וַיְלַבְּשֵׂם: והוא בעצם ביטוי לצניעות האדם וכבודו של האדם, וכפי רום מעלתו כן בגדיו יותר מכובדים כאשר מצינו אצל יוסף בבראשית פרק מא (מב) וַיִּסֶר פָּרְעֹה אֶת־טַבַּעְתּוֹ מֵעַל יָדוֹ וַיִּתֵּן אֹתָהּ עַל־יַד יוֹסֵף וַיְלַבֵּשׁ אוֹתוֹ בְּגָדֵי־שֵׁשׁ וַיִּשֶׂם רֶבֶד רַגְלָהּ עַל־צַוָּארָו:

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ותיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל
ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד

Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

וכן אצל מרדכי שכתוב באסתר פרק ח פסוק טו ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות
תכלת וחור ועטרת זהב גדולה ותכריז בוי וארגמן והעיר שושן צהלה ושמחה: ולזאת מבואר
במסכת בבא קמא דף צא ע"ב כי הא דרבי יוחנן קרי למאני מכבודתא, וכאשר יבחן האדם
את עצמו ויראה שאם הולך לשמחה או להתייצב לפני אדם נכבד נותן דעתו על לבושו שיהיה
הולם את מעמדו, ואכן גם כל אדם מכובד ככל שיהיה יודע את מעמדו ומתלבש בהתאם
למעמדו, וכל זאת מפני שהוא מבין כי צורת הלבוש קובעת את מעמדו וכבודו, ולכן ההלכה
מחייבת את האדם שכאשר מתפלל ועומד לפני בורא עולם צריך לתת דעתו להיות לבוש
בצורה מכובדת כיאה ונאה למי שעומד לפני מלך מלכי המלכים, כמבואר במסכת שבת דף
י ע"א אמר רב אשי: חזינא ליה לרב כהנא, וכו' כי איכא שלמא - לביש ומתכסי ומתעטף
ומצלי, אמר: הכון לקראת אלהיך ישראל. וכן נפסק בשו"ע או"ח סימן צא ס"ו בשם הטור
וכשהיה עת שלום היה מתקשט בבגדים נאים ומתפלל. וכמו כן מחוייב האדם לכבד השבת
בבגדי כבוד כמבואר במסכת שבת דף קיג ע"א וכבדתו מעשות דרכיך, וכבדתו - שלא יהא
מלבושך של שבת כמלבושך של חול. וכי הא דרבי יוחנן קרי למאניה מכבודתא. וכן נפסק
בשולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רסב סעיף ג ילבש בגדיו הנאים וישמח בביאת
שבת כיוצא לקראת המלך וכיוצא לקראת חתן וכלה, ולכן בדומה לכך כל אדם מחוייב לכבד
את מעמדו בלבוש ההולם ומתאים ללגיון של מלך ולבת מלך.

חומרת המזלזל בלבושו:

מאידיך אנו מוצאים כי התורה מקפידה על חומרי הגלם שממנו נוצר בגדו של האדם ואוסרת
בדברים פרק כב (יא) לא תלפש שעטנז צמר ופשתים יחדו: וכן ויקרא פרק יט (ט) את חקתי
תשמרו בהקמתך לאתריביע פלאים שדך לאתזרע פלאים וּבְגַד פְּלִאִים שְׁעֵטָנִז לא יעלה עליך:
ומבואר בספר יסוד יוסף (פרק לח) דמי שלובש בגד שעטנז אפילו בשוגג, אין תפלתו נשמעת
ומקובלת כלל, אפילו אם מתפלל בכוונה, ועוד יותר כתב בדרושי הצ"ח (דרוש ח אות ו) דמי
שלוש פעם אחת שעטנז אזי מי יום אין תפלתו מתקבלת. הרי לנו עד כמה משפיע הלבוש
לרעה על האדם. אף חז"ל החמירו בעונשו של המזלזל בניקיון לבושו ואמרו במסכת שבת
דף קיד ע"א ואמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן כל תלמיד חכם שנמצא רבב על בגדו
חייב מיתה, שנאמר כל משנאי אהבו מות אל תקרי משנאי אלא משנאי. וכן כתב הרמב"ם
הלכות דעות פרק ה הלכה ט מלבוש תלמיד חכם מלבוש נאה ונקי, ואסור לו שימצא בבגדו
כתם או שמנונית וכיוצא בהן, ולא ילבש לא מלבוש מלכים כגון בגדי זהב וארגמן שהכל
מסתכלין בהן, ולא מלבוש עניים שהוא מבזה את לובשיו אלא בגדים בינונים נאים, כמו כן
אמרו חז"ל **במסכת אבות פרק ג משנה יא** רבי אלעזר המודעי אומר המחלל את הקדשים
והמבזה את המועדות וכו' אף על פי שיש בידו תורה ומעשים טובים אין לו חלק לעולם הבא:
ופרש"י על אבות פרק ג משנה יא והמבזה יא והמבזה וכו'. חילל חולו של מועד בעשיית מלאכה או
שנוהג בהם מנהג חול באכילה ובשתיה דהואיל ואינם חמורים כיום טוב אינו חושש לשומרם
כל אלה נפקי מכי דבר ה' בזה שנוהג בהם מנהג בזיון: וכ"כ הרע"ב שם. **וכתב בספר יראים**
סימן תיז [דפוס ישן - קיא] ותניא בת"כ קדשהו במה אתה מקדשו במאכל ובמשתה ובכסות
נקייה וכתוב וביום השביעי מקרא קדש וכשם שצוה הכתוב לקדש ראשון ושביעי כך צוה
לקדש חולו של מועד דכתיב אלה מועדי ה' אשר תקראו אותם מקראי קדש. וכ"כ בספר
שבולי הלקט סדר פסח סימן רכ. **וכן פסק המגן אברהם סימן תקל סק"א** ועכ"פ עונשו גדול
דאמרינן המחלל את המועדות כאלו עובד ע"א ופירש"י דהיינו ח"ה, כתב התניא סימן נ"א
חייב לכבדו במאכל ומשתה ובכסות כשאר י"ט עכ"ל, וכ"כ המ"ב שם סק"א. **הראת לדעת**
עד כמה החמירו חז"ל על המזלזל בחוה"מ בלבושו כי בהן מכבד ובהן מבזה.

במעלת בגדי כהונה:

ובזה יובן היטב מדוע התורה האריכה לפרט כיצד צריך שיהיו בגדי הכהונה בהיות ויש
משמעות למלבושו של האדם ולכן חשוב מאוד כיצד יעשו אותם ומאיזה חומר ואיזו כוונה,
וכמ"ש הרמב"ן שמות פרשת תצוה פרק כח פסוק ב (ב) לכבוד ולתפארת - שיהיה נכבד
ומפואר במלבושים נכבדים ומפוארים, כמו שאמר הכתוב כחתן יכהן פאר (ישעיה סא ז), כי
אלה הבגדים לבושי מלכות הן, כדמותן ילבשו המלכים בזמן התורה, כמו שמצינו בכתנת

לשכה רח' שמאי 13, אלעד • טל': 03-9096601 • פקס: 03-9337941 • 13 shamai st' elad 40800

tel: 972-3-90966001 • fax: 972-39337941 www.orhamelech.org rabi.m.malka@orhamelech.org

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ותיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל
ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד

Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

ועשה לו כתנת פסים (בראשית לו ג), שפירושו מרוקמת כדמות פסים, והיא כתונת תשבץ כמו שפירשתי, והלבישו כבן מלכי קדם. עוד כתב הרמב"ן שמות פרשת תצוה פרק כח פסוק ב והיו הבגדים צריכין עשייה לשמן, ויתכן שיהיו צריכין כוונה, ולכן אמר ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאתיו רוח חכמה, שיבינו מה שיעשו. והוסיף הריקאנטי שמות פרשת תצוה פרק כח פסוק ב ובעבור כי סוד הבגדים גדול על כן אמר [פסוק ג] ואתה תדבר אל כל חכמי לב, שיבינו ויכוונו למה שיעשו. וכן כתב רבינו בחיי שמות פרשת תצוה פרק כח פסוק ב (ב) לכבוד ולתפארת. ע"ד הפשט שיתכבד ויתפאר בהם, ולפי שהכהן הגדול מלאך ה' צבאות אצל היחידים בענין העבודה, יצוה עתה להלבישו בגדי מלכות ולהיותו מלך נכבד ומפואר אצל ההמון, ואז יהיה שלם בכל, כי הבגדים האלה בגדי מלכות, והוסיף על כך האור החיים הקדוש בשמות פרשת תצוה פרק כח פסוק ב לכבוד ולתפארת פירוש על פי דבריהם ז"ל (הקדמת תיקונים) כי הח' בגדים ד' של בגדי לבן ירמזו אל ד' אותיות של שם הוי"ה ברוך הוא וד' בגדי זהב ירמזו אל ד' אותיות של שם אדנ"י, ודע כי שם הוי"ה ברוך הוא יתיחס אליו כינוי התפארת כידוע ושם אדנ"י יתיחס אליו כינוי הכבוד, ולכן דרשו חז"ל בפסיקתא זוטריתא (לקח טוב) שמות פרשת תצוה פרק כח סימן מג ולא ישאו עון ומתו. מלמד שמחוסרי בגדים במיתה: וכי"כ רש"י שמות פרשת תצוה פרק כח פסוק מג (מג) והיו על אהרן - כל הבגדים האלה על אהרן הראויין לו: ועל בניו - האמורים בהם: בבואם אל אוהל מועד - להיכל, וכן למשכן: ומתו - הא למדת, שהמשמש מחוסר בגדים במיתה: וביאר הרש"י הירש שמות פרשת תצוה פרק כח פסוק מג וכך הוכיח הושע (ד, ח - ט) את הכהנים שאינם ראויים לתפקידם: "חטאת עמי יאכלו ואל - עונם ישאו נפשו, והיה כעם ככהן וגו'". הכהן הלבוש בגדי כהונתו אינו מופיע כמות שהוא, אלא כמות שהוא צריך להיות לפי מצוות תורת ה', ודוקא בכך שהוא עוטה את בגדי הכהונה לפני גשתו אל עבודת הקודש, הרי הוא מעלה על דעתו ועל דעת זולתו את חוסר שלמותו ביחס לדרישות המקדש. **הראת להשכיל ולהבין עד כמה משפיעים הבגדים על עבודת הכהן, כמו כן כל אדם בעבודת השם שלו וכאשר נספר להלן מעשיות המעידות על כך.**

מעשה שהיה עם רבי אלימלך מליזנסק כיצד הבגד משפיע על האדם:

מסופר על רבי אלעזר בנו של רבי אלימלך מליזנסק שבקטנותו היה מאוד שובב וכבר התקרר לגיל הבר המצוה ולא ניכר בו סימני גדלות והיו מעירים על כך לאביו, והשיב כי תמתינו ותראו מה יהיה אחרי הבר מצוה הזמין רבי אלימלך את החייט לביתו וביקש ממנו כי הוא רוצה להזמין את החליפה לחתן הבר מצוה אך בתנאי שהוא יהיה נוכח בכל שלבי תפירת החליפה, וגם ביקש מהחייט שבזמן שהוא תופר את החליפה יכוון שהבגד יהיה לכבוד הקב"ה, ואכן כאשר התחיל לגזור את הבד אמר שעושה כן לכבוד הקב"ה, כאשר הגיע לכתפיים אמר לו לומר שהוא תופר את הכתפיים עבור רבי אלעזר שיגיע כתפיו רק לכבוד הקב"ה, כאשר הגיע לשרוולים ביקשו לומר שהוא תופר השרוולים לכבוד רבי אלעזר שיוכל להגביה ידיו רק לכבוד הקב"ה, וכך היה אומר בכל חלק מהבגד עד שכולו נעשה שישמש לכבוד הקב"ה, בהגיע יום הבר מצוה ולבש חתן הבר מצוה את אותה חליפה תיכף שרתה עליו קדושה ורוח אחרת מפעמת בו ומאותו רגע הלך ונתעלה עד היותו גדול בישראל.

מעשה עם המקובל הרה"ג עובדיה הדאיה זצ"ל להוציא ציציות בחוץ:

ולדוגמה נציין אחד מהדברים המאפיינים את עולם הישיבות מלבד החליפה והמגבעת אף להוציא ציציות בחוץ, ולצערנו יש כאלה שמתביישים בכך, ויש אשר טוענים היות ולפי הקבלה יש עניין להסתירם אינם מוציאים אותם בחוץ, אולם אספר מעשה שהיה איתי בלומדי בישיבה קטנה בערך בשנת תשכ"ח פגשתי בראש המקובלים דאז המקובל הרה"ג עובדיה הדאיה זצ"ל בעל הישכיל עבדי ונגשתי אליו לשאול אותו את השאלה הזאת בהיותי ספרדי ולפי הקבלה אין להוציא ציציות החוצה מאידך בעודי בישיבות אשר מקובל לחזק את הדמות של הבן תורה נהגו להוציא ציציות בחוץ מה עלי לעשות? והשיבני כי כל זמן שאתה לומד בישיבה עליך להוציא ציציות בחוץ ולשמר את הדמות של בן תורה. הרי לך שגדול המקובלים אשר כל רז לא אניס ליה והורה בבירור שראוי להתייחס ללבוש של הבן תורה כי הדבר משפיע.

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א
 נשיא וראש מוסדות "אור המלך"
 מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ותיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל
 ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

מעשה בזמן האריז"ל עם מהר"י נאג'רה:

מסופר שפעם אחת בליל שבת קודש היה רבי ישראל נאג'רה שר זמירות שבת על שולחנו כמנהגו הטוב ראה רבנו האריז"ל שמלאכי השרת לאלפים ורבבות ידודון ידודון לביתו של המשורר להשתעשע בשיריו פתאום בא מלאך אחד וסילק את כל מחנות מלאכי מעלה שהיו שרויים שם, הבין האריז"ל שהסיבה היא כי זרועותיו של רבי ישראל נאג'רה היו מגולות ומחמת החום הגדול גם לא עטף ראשו במצנפת הגדולה, כיון שהרגיש האריז"ל בדבר זה שלח אליו שנים מתלמידיו הקדושים את רבי חיים ויטאל ואת רבי יצחק הכהן, כשנכנסו הרבנים הקדושים לביתו של רבי ישראל אמרו לו מלאכי האלקים היו עמד להשתעשע בשיריך ועתה נסתלקו למעלה משום שלא ישבת בכבוד הראוי על יד שולחנך, כיון ששמע רבי ישראל נאג'רה את דברי גורי האריז"ל נתעטף בגלימתו והצטנף במצנפת וחזר שוב לשיר שיריו האלקיים בכבוד וברעדה מיד החלו שוב מלאכי עליון לבוא לביתו ונהנים מפזמוניו כמזמוטי חתן וכלה והאריז"ל ותלמידיו רואים ומתפלאים על המראה.

מעשה עם הבבא סאלי:

וראיתי בספר מעשה נסים ח"ג של הרב מוגרבי הי"ו בסיפור הראשון על אדם בשם שמעון בוזגלו אשר נולד להם בן מחונן והיה להם הצלחה ויום אחד נעשה הבן חולה והתהפך עליהם מזלם יעצו להם ללכת לבבא סאלי לאחר שהרופאים נואשו מהבן, הלך לבבא סאלי ואמר לו שזה בגלל שכאשר הוא חוזר בערב שבת מבית הכנסת פושט בגדי שבת מפני החום ולובש בגדים קלילים ובגלל הביזיון הזה נענש ולכן אם יקבל עליו שיכבד את שולחן השבת בבגדיו המכובדים של שבת תתבטל הגזירה והבן יבריא, כמובן קיבל עליו ואכן הכל חזר לקדמותו.

מוסר השכל:

נמצינו למדים עד כמה השפעת הופעתו של האדם על עבודתו וסביבתו וחובת האדם לתת את דעתו על הופעתו שתהיה הולמת את מעמדו הן בתפילתו שלא יבא עם נעלי בית או מרושל לעמוד לפני בורא עולם, והן בשולחנו אשר הוא כמזבח ידע לשבת בצורה מכובדת כאשר היה עושה לו היה מתארח אצלו אדם נכבד על שולחנו, והן בהליכתו ברחוב שלא יהיה רבב על בגדו ובפרט בימינו אשר ממאיסים ומשפילים את הבני תורה ושומרי היהדות, והן בצניעותו שיהיה הלבוש תואם בצבעו ומידתו את ההלכה היהודית, וכאשר כתב הרש"י. והרי גם מבחינת העניין מוצאו של הבגד בתולדות החינוך המוסרי של האדם, ומפני זה חשיבותו המוסרית גדולה מאד. לעולם יזכיר הבגד לאדם את תעודתו האנושית המוסרית, ואבי האנושות הגיש אותו לבנו שעה שגירשו מגן עדן אל בית החינוך של העמל והמחסור ובשעה שסכנת התעייה הבהמית ארבה לנפשו. כשלעצמו, הבגד מזכיר לאדם את תעודתו האנושית המוסרית, והרי הוא הציון הראשון והבולט ביותר של מהות האדם בהופעתו החיצונית (עי' פ"י בראשית ג, כא).

בידידות ואהבה
הצב"י מרדכי מלכא ס"ט

Mordechai Malka